

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, προωθώντας τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, έχει προχωρήσει σε πρόσκληση συμμετοχής Ελλήνων παραγωγών, αντιπροσώπων και μεταπωλητών σε έρευνα για προϊόντα και υπηρεσίες με περιβαλλοντικά φιλικά χαρακτηριστικά. Στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο, διεξάγεται έρευνα σχετικά με τέτοιου είδους προϊόντα και υπηρεσίες που διατίθενται στην ελληνική αγορά. Στόχος της έρευνας είναι η αποτίμηση του βαθμού ετοιμότητας της ελληνικής αγοράς για την εισαγωγή πράσινων προδιαγραφών κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, ενώ τα στοιχεία που θα προκύψουν θα συντελέσουν στην κατάρτιση ενός ειδικού ευρετηρίου. Παράλληλα, τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν στη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων που έχουν ως σκοπό τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του Δημοσίου και την παράλληλη τόνωση της αγοράς πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών.

Επιμέλεια: ΑΡΓΥΡΗΣ ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΕΚΑ ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εθνικό Σχέδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Για την αποτελεσματική εφαρμογή των ΠΔΣ, απαιτείται η εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες προμηθειών του Δημοσίου, την ετοιμότητα της ελληνικής αγοράς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η χώρα δυστυχώς βρίσκεται πολύ πίσω στο σχεδιασμό και την εφαρμογή ΠΔΣ. Προκειμένου να αναπληρώσουμε το χαμένο χρόνο, να βελτιώσουμε την ποιότητα και τις περιβαλλοντικές προδιαγραφές της εγχώριας παραγωγής, ώστε να γίνει ανταγωνιστική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, απαιτείται η συμβολή όλων των ενδιαφερόμενων μερών τόσο στη διαμόρφωση του εθνικού σχεδίου δράσης, στον καθορισμό στόχων και την εφαρμογή του σχεδίου, όσο και στην ενημέρωση της αγοράς.

Διυπουργική επιτροπή

Με κυβερνητικές αποφάσεις έχει συσταθεί διυπουργική Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, με τη συμμετοχή εκπροσώπων έντεκα, συνολικά, υπουργείων. Έργο της είναι η χάραξη εθνικής πολιτικής και η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Συμβάσεων. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει την έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών του Δημοσίου και της αγοράς γενικότερα, δημιουργώντας ένα πλαίσιο συνεργασίας, συστήνοντας ομάδες εργασίας και συντονίζοντας τις απαραίτητες δράσεις για τη σύνταξη περιβαλλοντικών κριτηρίων, όπως και την επιλογή κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα εφαρμοστούν τα περιβαλλοντικά κριτήρια. Η Διυπουργική Επιτροπή είναι μη αρειβόμενη.

Περιβαλλοντικά κριτήρια

Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις εί-

ναι οι διαδικασίες με τις οποίες ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται προϊόντα, υπηρεσίες ή εργασίες, χρησιμοποιώντας πράσινα κριτήρια κατά την αξιολόγηση προσφορών. Με βάση το κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο, οι δημόσιες υπηρεσίες προμηθειών μπορούν να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την προκήρυξη διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών, δεδομένου ότι ταυτόχρονα ικανοποιούνται οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης και της μη διάκρισης.

Θετικές επιπτώσεις

Με τις ΠΔΣ, οι υπηρεσίες προμηθειών μπορούν:

- Να μειώσουν το ενεργειακό και οικολογικό τους αποτύπωμα, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- Να μειώσουν τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- Να συμβάλουν στην απασχόληση

χρήση των φυσικών πόρων.

- Να προωθήσουν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα.

- Να λειτουργήσουν ως παράδειγμα για τον ιδιωτικό τομέα.

- Να εξοικονομήσουν δημόσιους πόρους, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος κύκλου ζωής.

Εργαλείο ανάπτυξης

Κάθε χρόνο, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι δαπάνες του δημόσιου τομέα σε αγαθά, υπηρεσίες και έργα αποτελούν, περίπου, το 17% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Οι δαπάνες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, προμήθειες ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού υλικού, συσκευών πληροφορικής, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ενέργεια, χαρτί, έπιπλα, μεταφορές και υλικά καθαρισμού.

Όλα αυτά τα αγαθά, υπηρεσίες και έργα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής τους, από την παραγωγή, τη χρήση έως και την απόσυρσή τους. Είναι υπεύθυνα για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση, τη μείωση της βιοποικιλότητας και την εξάντληση των φυσικών πόρων. Οι ΠΔΣ αποτελούν ένα εργαλείο που μπορεί να προσφέρει τα απαραίτητα κίνητρα για να μειωθούν σημαντικά αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, έχει ήδη καθορίσει κοινά κριτήρια για δέκα κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι φορείς του Δημοσίου σε εθνικό

επίπεδο είναι υπεύθυνοι για την ανάθεση και τον τρόπο εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και μπορούν, αλλά και πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ισχυρή αγοραστική τους δύναμη για να οδηγήσουν στην αλλαγή των παραγωγικών και καταναλωτικών προτύπων, προωθώντας την πράσινη ανάπτυξη και ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία.

Κριτήρια εφαρμογής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει πράσινα κριτήρια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, στη διαδικασία σύνταξης των προκηρύξεων και διαγωνισμών. Παρατίθενται, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παραδείγματα κριτηρίων για δέκα ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών που -λόγω των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον ή των περιθωρίων περιβαλλοντικής βελτίωσης, ή του οικονομικού αντικτύπου ή της πολιτικής ή παραδειγματικής λειτουργίας τους- έχουν κριθεί ως τα πλέον κατάλληλα για «πρασίνισμα - ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης» στο πλαίσιο των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων.

Εμπόδια

Μέχρι σήμερα, το δυναμικό των ΠΔΣ έχει αξιοποιηθεί μόνο εν μέρει. Στις αρχές του 2008 μόνο 14 κράτη-μέλη είχαν θεσπίσει εθνικά σχέδια δράσης (άλλα δώδεκα κράτη - μέλη καταρτίζουν τώρα σχέδιο ή στρατηγική). Τα κυριότερα εμπόδια για την υιο-

θέτηση των ΠΔΣ σε μεγαλύτερο βαθμό είναι τα εξής:

- Περιορισμένος αριθμός θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων για προϊόντα/υπηρεσίες -εξάλλου για τα θεσπισθέντα κριτήρια, οι μηχανισμοί δημοσιοποίησής τους, π.χ. οι βάσεις δεδομένων, είναι συχνά ανεπαρκείς.
- Ανεπαρκής πληροφόρηση για το κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων και για το σχετικό κόστος των φιλικών

μοί δημοσιοποίησής τους, π.χ. οι βάσεις δεδομένων, είναι συχνά ανεπαρκείς.

- Ανεπαρκής πληροφόρηση για το κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων και για το σχετικό κόστος των φιλικών

Οι κατηγορίες υλικών και προμηθειών

Η πρόσκληση συμμετοχής Ελλήνων παραγωγών, αντιπροσώπων και μεταπωλητών σε έρευνα για προϊόντα και υπηρεσίες με περιβαλλοντικά φιλικά χαρακτηριστικά, που έχει απευθύνει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, καλύπτει όλο το φάσμα των προϊόντων της αγοράς. Για συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που προμηθεύεται σε μεγαλύτερο ποσοστό το Δημόσιο, έχουν καταρτιστεί εξειδικευμένα ερωτηματολόγια. Αναλυτικά οι κατηγορίες, οι οποίες καλύπτονται, είναι οι εξής:

- Φωτοαντιγραφικό χαρτί και χαρτί γραφής.
- Προϊόντα καθαρισμού.

- Εξοπλισμός Πληροφορικής Γραφείου (υπολογιστές, οθόνες, εξοπλισμός απεικόνισης).
- Προϊόντα κηπουρικής (βελτιωτικά του εδάφους, καλλωπιστικά φυτά, συστήματα άρδευσης, μηχανήματα για τον κήπο, λιπαντικά έλαια).
- Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (είδη ρουχισμού και αξεσουάρ, είδη εσωτερικών χώρων, ίνες, νήματα και υφάσματα).
- Έπιπλα (εσωτερικού και εξωτερικού χώρου).
- Κουφώματα - Υαλοπίνακες.
- Θερμομονωτικά υλικά.
- Σκληρές επενδύσεις (λίθοι, πλακίδια, στοιχεία επίστρωσης).

- Πάνελ τοίχου (γυψοσανίδες, πετάσματα με βάση το ξύλο).
- Οδοφωτισμός και φωτεινοί σηματοδότες.
- Οδική σήμανση - Ιστοί οδοφωτισμού - Σηθιαία ασφαλείας.
- Χρώματα - Βερνίκια.
- Προϊόντα δομικών κατασκευών (όλα τα δομικά προϊόντα που δεν υπάγονται σε άλλη κατηγορία).
- Υπηρεσίες καθαρισμού.
- Υπηρεσίες τροφοδοσίας.
- Υπηρεσίες κηπουρικής.
- Άλλα προϊόντα (όλα τα προϊόντα που δεν υπάγονται σε άλλη κατηγορία).

προς το περιβάλλον προϊόντων/υπηρεσιών.

- Ανεπαρκής συνειδητοποίηση του οφέλους των φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών.

- Αβεβαιότητα όσον αφορά τις νέες δυνατότητες ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στα έγγραφα των διαγωνισμών.

- Έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, με αποτέλεσμα τη διάθεση περιορισμένων πόρων για τη σύναψη/πρόωθηση ΠΔΣ (απαιτείται ιδίως βελτίωση της κατάρτισης).

- Έλλειψη συντονισμένης ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών αρχών.

του κόστους κύκλου ζωής των προϊόντων.

Στόχοι

Οι στόχοι που τίθενται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αφορούν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις καταναλωτικές συνήθειες του δημόσιου τομέα και για τη χρήση ΠΔΣ, προκειμένου να προωθηθεί η καινοτομία στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών. Ειδικότερα προβλέπεται:

- Καθορισμός διαδικασίας θέσπισης κοινών κριτηρίων για τις ΠΔΣ.
- Ενημέρωση για τον υπολογισμό

του κόστους κύκλου ζωής των προϊόντων.

- Κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών.

- Πολιτική υποστήριξη με τον καθορισμό πολιτικού στόχου συναρτώμενου με δείκτες και την εξασφάλιση μετέπειτα παρακολούθησης.

Μοχλός καινοτομίας

Οι ΠΔΣ αποτελούν ένα ισχυρό μέσο τόνωσης της καινοτομίας και ενθάρρυνσης των επιχειρήσεων να αναπτύξουν νέα προϊόντα με βελτιωμένες περιβαλλοντικές επιδόσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με ε-

πίσημες ανακοινώσεις της επιδιώκει να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό των ΠΔΣ με διάφορες ενέργειες οι οποίες είναι:

- Διάδοση, ανά την ΕΕ, του πρόσφατου οδηγού σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις για την έρευνα και την καινοτομία («Public Procurement for Research and Innovation») και των οδηγιών για τις αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση σχετικά με τις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις.

- Θέσπιση κοινοτικού προαιρετικού συστήματος για την επαλήθευση, από τρίτους, των εικαζόμενων επιδόσεων νέων τεχνολογιών, το οποίο θα διευκολύνει τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τις περιβαλλοντικές προδιαγραφές που προβλέπονται στα έγγραφα του διαγωνισμού.

- Εντοπισμός «πρωτοπόρων αγορών» και χρησιμοποίηση των ΠΔΣ για την προώθηση της ανάπτυξης και υιοθέτησης από την αγορά νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

Η πρωτοβουλία για τις πρωτοπόρες αγορές αποβλέπει στη δημιουργία -μέσω ενός συνδυασμού δράσεων δημόσιας πολιτικής- εννοικών προϋποθέσεων για την τόνωση της καινοτομίας, η οποία έχει καίρια σημασία για την ανταγωνιστικότητα. Έχουν εντοπιστεί έξι αγορές, τρεις εκ των οποίων καλύπτουν περιβαλλοντικά πεδία, και συγκεκριμένα τις βιώσιμες κατασκευές, την ανακύκλωση και τα βιοπροϊόντα και, επομένως, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον από πλευράς ΠΔΣ.

Συμμετοχή

Οι ενδιαφερόμενοι, παραγωγοί, αντιπρόσωποι και μεταπωλητές, μπορούν να συμμετάσχουν συμπληρώνοντας τα διαθέσιμα ερωτηματολόγια τα οποία βρίσκονται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ (<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=749&lan>

guage=el-GR), αλλά και στις κεντρικές ιστοσελίδες των συναρμόδιων υπουργείων.

Η συμβολή των μηχανικών της χώρας στην καταγραφή αυτή είναι σημαντική, μέσω της ενημέρωσης των παραγωγών και της αρωγής τους στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και βοηθώντας στο μελλοντικό σχεδιασμό ενός ευρετηρίου, το οποίο θα είναι προσβάσιμο από κάθε ευρωπαϊκό δημόσιο φορέα, σχετικά με τα ελληνικά προϊόντα και υπηρεσίες με χαρακτηριστικά φιλικά για το περιβάλλον.

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση, μπορείτε να επικοινωνείτε στο τηλέφωνο 210-

6084.786 ή μέσω e-mail στη διεύθυνση gpp.marketanalysis@prn.ypeka.gr, Γραφείο Πράσινων Συμβάσεων, ΥΠΕΚΑ, Αμαλιάδος 15, 115 23, Αθήνα.